



# Tervetuloa Suomeen

Perustietoa Suomesta

# Tervetuloa Suomeen!

Muuttaminen uuteen maahan merkitsee suurta muutosta. Oma aktiivisuus ja avoin mieli voivat auttaa uuteen maahan kotoutumisessa merkittävästi. Tarjottuihin opiskelumahdollisuuksiin ja muuhun toimintaan kannattaa tarttua pian muuton jälkeen. Itsekin on hyvä etsiä mahdollisuuksia tutustua uuteen maahan.

Monet tahot tukevat pakolaisten uuden elämän aloittamista: kunta pakolaisten vastaanotossa, työvoimatoimisto työn ja opiskelupaikan etsimisessä sekä kansalaisjärjestöt esimerkiksi harrastustoiminnassa. Päävastuu kotoutumisesta on kuitenkin jokaisella itsellään.

On tärkeää olla valmis kohtaamaan kaikenlaisia ihmisiä. Suomessa monet asiat hoidetaan viranomaisten kanssa. Lisäksi yhteistyötä tehdään niin muiden suomalaisten kuin omasta maasta ja muualta maailmalta Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien kanssa. Jos oma perhe ei asu Suomessa, kontaktien solmiminen muihin Suomessa asuviin on erityisen tärkeää.

Tämä opas kertoo joitakin perusasioita Suomesta, suomalaisista ja Suomeen kotoutumisesta. Lisätietoja saa esimerkiksi kunnan viranomaisilta, koulusta, työvoimatoimistosta tai vaikka naapurilta.

**Tervetuloa Suomeen!  
Onnea kotoutumiseen!**

## Perustietoa Suomesta

- Suomessa asuu 5 miljoonaa ihmistä.
- Maan pääkaupunki on Helsinki. Siellä asuu 530 000 ihmistä.
- Muita isoja kaupunkeja ovat esimerkiksi Espoo, Vantaa, Tampere, Turku, Lahti ja Oulu.
- Suomen pinta-ala on 338 127 km<sup>2</sup> ja se on kuudenneksi suurin maa Euroopassa.
- Suomi on jaettu viiteen lääniiin: Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi-Suomen, Oulun ja Lapin läänit. Jokaisessa läänissä on useita kuntia. Suomen 452 kunnasta on osa kaupunkeja ja osa pienempiä kuntakeskuksia.

# Suomi ja suomalaiset

Suomi sijaitsee Euroopan pohjoisella ja itäisellä reunalla. Siitä tuli itsenäinen vuonna 1917. Tätä ennen Suomea hallitsivat sen kaksi vahvaa naapuria: ensin Ruotsi noin 600 vuotta ja sitten Venäjä yli 100 vuotta. Tänä päivänä Suomella on hyvät suhteet naapureiden kanssa. Yhteistyöllä muiden Pohjoismaiden kanssa on pitkät perinteet. Euroopan unioniin Suomi liittyi vuonna 1995.

## Maalta kaupunkiin

Suomi oli pitkälle 1950-luvulle asti maatalousmaa eli valtaosa ihmisistä asui maaseudulla ja sai elantonsa maanviljelystä. Tämän jälkeen Suomi alkoi teollistua nopeasti. Teollisuuden pääalat ovat metsä-, paperi-, metalli- ja korkeaan teknologiaan keskittyvä teollisuus. Merkittävä osa suomalaisista työskentelee nykyään palveluammateissa esimerkiksi ravintoloissa tai kauppoissa.

Nopean teollistumisen takia monet ovat muuttaneet maaseudulta kaupunkiin. Tämä on aiheuttanut isoimmissa kaupungeissa suoranaista asuntopulaa. Työllisyystilanne oli Suomessa pitkän aikaa hyvä, mutta 1990-luvun alun laman takia se huononi rajusti. Vuonna 1999 työkäisistä suomalaisista noin 10% oli työttömänä.

Työttömyydestä huolimatta elintaso Suomessa on suhteellisen korkea. Maa onkin yksi maailman rikkaimmista. Monet perheet omistavat asunnon, auton, television ja erilaisia kodinkoneita. He saattavat myös matkustaa vuosittain lomalle ulkomaille. Tällaisen elintason saavuttaminen vaatii paljon työtä ja usean vuosikymmenen säästämistä.

## Kansanvaltainen demokratia

Suomi on demokraattinen maa. Tämä tarkoittaa sitä, että ihmiset saavat valita johtajansa eri puolueiden asettamista ehdokkaista. Suurimmat puolueet ovat Sosialidemokraattinen Puolue, Keskusta ja Kokoomus.

Suomen valtiota johtaa presidentti, joka valitaan vaaleissa joka kuudes vuosi. Maan tärkein päätöksentekuelin on hallitus, jonka toimintaa valvoo eduskunta. Kansalaiset valitsevat eduskunnan 200 jäsentä vaaleilla neljän vuoden välein. Myös Suomen edustajat Euroopan unionin parlamenttiin valitaan vaaleissa joka neljäs vuosi. Paikallisista asioista päätöksiä tekevät kunnanvaltuustot, jotka valitaan kunnallisvaaleissa. Jokainen 18 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen saa oikeuden äänestää kaikissa vaaleissa.

*Usein suomalaiset perheet syövät yhdessä vain ilta-aterian, sillä lapset syövät koulussa ja vanhemmat työpaikoilla.*

Maahanmuuttajat voivat äänestää kunnallisvaaleissa, kun he ovat asuneet maassa pysyvästi kaksi vuotta ennen vaalivuotta. Sen sijaan eduskunta- ja presidentinvaaleissa voivat äänestää ainoastaan Suomen kansalaiset. Euroopan unionin ja Pohjoismaiden kansalaiset saavat äänestää Euroopan parlamentin ja kunnallisvaaleissa samoilla ehdoilla kuin suomalaiset.

## **Talvi on pisin vuodenaika**

Suomi kuuluu lumi- ja metsäilmaston kostea- ja kylmätalviseen alueeseen. Maa on kuuluisa monista järvistään, joita on noin 200 000. Myös metsiä on paljon. Suomen pinta-alasta 65% on metsää ja lähes 10% vesistöä. Ainoastaan pohjoisimmassa Suomessa eli Lapissa ei kasva paljon puita.

Suomessa on neljä selvää vuodenaikaa: kesä, syksy, talvi ja kevät. Talvi kestää kauemmin kuin muut vuodenaikat. Talvi on luminen ja pimeä, kesä taas valoisaa. Lämpiminä kesäkuukausina, erityisesti kesä- ja heinäkuussa, monet suomalaiset pitävät yleensä noin kuukauden mittaisen kesälomansa. Koululaisten kesäloma kestää kesäkuusta elokuun puoleen väliin.

Kesällä keskilämpötila on heinäkuussa esimerkiksi Helsingissä noin 17 celsiusastetta ja talvella helmikuussa -6 astetta. Pohjoisessa on yleensä kylmempää. Talvikuukausina pakkanen voi laskea Lapissa jopa alle -30 asteen. Sisällä on kuitenkin lämmintä myös talvella, sillä lähes kaikissa taloissa on keskuslämmitys.

## Kaikki lapset käyvät peruskoulun

Lain mukaan kaikilla Suomessa pysyvästi asuvilla on oikeus ja velvollisuus opiskella yhdeksän vuotta peruskoulussa. Pelkkä peruskoulu ei yleensä riitä työn saamiseen, joten suurin osa nuorista jatkaa lukiossa tai ammattikouluissa. Tämänkin jälkeen monet opiskelevat lisää ammattikorkeakouluissa tai yliopistoissa.

Koulupäivät ovat sitä pitempiä, mitä vanhempia koululaiset ovat. Peruskoulun alemmilla luokilla päivät kestävät vain muutaman tunnin, mutta lukiossa saatetaan opiskella kahdeksankin tuntia päivässä. Kouluissa järjestetään kaikille maksuton ruokailu. Viikonloppuisin eli lauantaina ja sunnuntaina koulut ovat kiinni.

Suomalaisten koulutustaso on korkea. Tämä on mahdollista, koska opiskelu on maksutonta tai edullista. Esimerkiksi peruskoulu ei maksa mitään, mutta lukiossa oppilaiden täytyy ostaa itse oppikirjansa. Suomessa koulutusta arvostetaan paljon ja se on edellytys monen työpaikan saamiselle. On myös tavallista, että aikuiset opiskelevat samanaikaisesti, kun käyvät työssä. Kaikki suomalaiset osaavat lukea ja kirjoittaa. Ilman luku- ja kirjoitustaitoa on vaikea selvitä arkielämässä.

Valtio pyrkii järjestämään kaikille tasa-arvoiset mahdollisuudet koulutukseen. Yliopistoja, ammatillisia oppilaitoksia ja muita koulutusmahdollisuuksia on runsaasti eri puolella Suomea. Tyttöillä ja pojilla on tasaveroiset mahdollisuudet opiskeluun. Nykyisin lukioissa on jopa enemmän tyttöjä kuin poikia.

## Suomalainen koulujärjestelmä

### PERUSKOULU

- lapset aloittavat peruskoulun tavallisesti 7-vuotiaina
- pakollinen
- jakautuu ala- ja yläasteeseen
- kestää 9-10 vuotta

### LUKIO

- kestää tavallisesti 3 vuotta
- välttämätön, jos haluaa jatkaa korkeakoulussa

### AMMATTIKOULU

- kestää 1-3 vuotta
- valmistaa ammattiin (esim. kampaajaksi ja mekaanikoksi)

### KORKEAKOULU

### AMMATTIKORKEAKOULU

*Suomessa harrastetaan paljon erilaisia talviurheilulajeja kuten hiihtämistä, laskettelua, luistelua ja jääkiekkoa. Kylmällä ilmallaakaan ei palellu, kun pukee riittävästi vaatteita päälle.*

## Suomen viralliset kielet

Suomen väestö on varsin yhtenäinen ja kansallisten vähemmistöjen määrä on pieni. Suurimpia vähemmistöryhmiä ovat Lapissa asuvat saamelaiset, joita on 5 700 ja romanit, joita on noin 6 500. Molemmilla ryhmillä on oma kielensä, mutta he osaavat myös suomea. He ovat Suomen kansalaisia.

Suomessa on kaksi pääasiallista virallista kieltä: suomi ja ruotsi. Valtaosa suomalaisista puhuu äidinkielenään suomea. Ruotsinkielisiä on 5% väestöstä. He asuvat pääosin Etelä-Suomessa ja länsirannikolla. Näillä alueilla esimerkiksi lääkäreiltä, kaupanmyyjiltä ja postivirkailijoilta edellytetään molempien kielten taitoa. Myös kouluissa voi opiskella molemmilla

kielillä. Lisäksi saamelaisalueilla saame on virallinen kieli.

Suomen kieli kuuluu eri kieliryhmään kuin useimmat Euroopan kielet. Muita suomalais-ugrilaisia kieliä ovat esimerkiksi unkari ja viro. Monet pitävät suomen kieltä vaikeana. Esimerkiksi sanat voivat olla hyvin pitkiä, ja sijamuotoja on monta.

Monet suomalaiset osaavat jonkin verran englantia. Ilman suomen tai ruotsin taitoa on kuitenkin hankala tulla toimeen. Jos ei puhu ainakin yhtä Suomen virallisista kielistä, työn löytäminen on melkein mahdotonta. Kielen opiskelu onkin tärkeää heti Suomeen muuton jälkeen.

*Nuoret muuttavat usein kaupunkiin etsimään työtä, koska sitä ei maaseudulta löydy helposti. Sen sijaan monet vanhemmista ihmisistä tahtovat jäädä asumaan vanhaan kotitaloonsa.*

## Hyvinvointia ylläpidetään verovaroilla

Suomi on muiden Pohjoismaiden tavoin hyvinvointivaltio. Tämä tarkoittaa yksinkertaistaen sitä, että kenenkään ei Suomessa tarvitse nähdä nälkää. Jotta hyvinvointi voidaan turvata, tarvitaan siihen kaikkien työpanos. Silloin kun henkilö on terve ja työkykyinen, hänen odotetaan kouluttautuvan ammattiin ja elättävän itsensä ja perheensä omalla työllään. Jos hän on työtön, sairas tai liian vanha selvitäkseen yksin, yhteiskunta turvaa hänen perustarpeensa.

Hyvinvointia ylläpidetään verovaroilla. Kaikkien työtä tekevien velvollisuus on maksaa veroa sekä valtiolle että asuinkunnalleen. Verovaroilla kustannetaan esimerkiksi terveyspalveluja, rakennetaan teitä ja julkisia rakennuksia sekä ylläpidetään sosiaaliturvaa, kouluja, päiväkojeja ja sairaaloita. Verotuksen ansiosta peruspalvelut ovat lähes tai täysin maksuttomia. Myös pakolaisten vastaanotto kustannetaan verovaroista.

Suomen verotaso on yksi maailman korkeimmista. Jotkut maksavat veroa jopa puolet tuloistaan. Verotus on yksi tapa tasata tuloeroja, sillä suurituloiset maksavat enemmän veroja kuin pienituloiset. Valtaosa suomalaisista kuuluu kohtuullisesti toimeentulevaan keskiluokkaan.

## Monen juuret ovat maaseudulla

Luonto ja maaseutu ovat yhä suomalaisille tärkeitä, vaikka tänä päivänä valtaosa asuukin kaupungeissa. Tämä voi johtua osittain siitä, että Suomi kaupungistui niin vähän aikaa sitten. Monet muuttivat vasta 1960-luvulla asumaan kantakaupunkien tai tiiviisti rakennettujen lähiöiden kerrostaloihin. Suomalaisille on tavallista harrastaa ulkona liikkumista, metsästystä, kalastusta ja retkeilyä.

Suomalaiset tahtovat viettää myös lomansa luonnon lähellä. Siksi monet kaupunkilaiset ovat ostaneet maaseudulta kesämökin, jossa he viettävät suurimman osan kesästään. Mökkielämään kuuluu oleellisesti saunominen ja vesillä oleminen. Syksyllä mökille mennään keräämään marjoja ja sieniä.

*Perheissä kotityöt ja lasten kasvattaminen jaetaan miesten ja naisten kesken. Siivoaminen, ruuanlaitto, vaatteiden pesu ja lasten vieminen päivähoidon voidaan tehdä vuorotellen.*

## Perheet ovat pieniä

Tavallisessa suomalaisperheessä on vanhempien lisäksi yksi tai kaksi lasta. Jo yli kolmen lapsen perheet ovat harvinaisia. Perheet ovat pieniä myös siksi, että tavallisesti vain vanhemmat ja lapset asuvat samassa taloudessa. Isovanhemmat asuvat joko omassa asunnossaan tai vanhainkodissa.

Suomessa avioliitot ovat yleisiä, mutta yhtä yleistä on se, että avioliitossa asuvat solmivat muutaman vuoden jälkeen avioliiton. Viime vuosina avioerot ovat yleistyneet rajusti: jopa joka toinen avioliitto päättyy eroon. Tämän takia Suomessa on myös melko paljon niin kutsuttuja uusperheitä, joissa elävät kerran eronneet puoliset ja heidän yhteiset tai toisen puolison lapset. Toisaalta myös lapsiaan yksin hoitavien vanhempien määrä on lisääntymässä.

## Lapset, nuoruus, aikuisuus, vanhuus

Suomalainen elämäntapa on muuttunut paljon lyhyessä ajassa. Suomalaisilla lapsilla on nykyään pitkä lapsuus, jonka aikana he lähinnä leikkivät, harrastavat ja käyvät koulua. Tavallisia harrastuksia ovat esimerkiksi liikunta ja musiikki. Palkkatyötä lasten ei odoteta tekevän.

Lapsuutta seuraa nuoruus, josta saattaa vierähtää kymmenenkin vuotta opintojen parissa. Suomalaiset nuoret ovat tavallisesti hyvin itsenäisiä. Erityisesti murrosiässä heillä saattaa tulla vanhempien kanssa ongelmia esimerkiksi seurustelusta, kotiintuloajoista sekä päihteiden ja rahan käytöstä. Monet muuttavat pois kotoa noin 20-vuotiaana.

Aikuisiässä suomalaiset käyvät töissä ja perustavat perheen. Vanhemmat eivät osallistu lastensa puolison valintaan, vaan kukin päättää itse, kenen kanssa avioituu. Suomessa yksin asumista ei pidetä epätavallisena. Kaikki pariskunnat eivät hanki lapsia.

Työtä tehdään tavallisesti eläkekään asti eli noin 65-vuotiaaksi. Jos eläkeläisellä on huono terveys, hän voi muuttaa erityisesti vanhuksille tarkoitettuihin vanhainkoteihin, missä hän saa apua arkiaskareissa. Toiset viihtyvät vanhainkodeissa hyvin, mutta toiset tuntevat olonsa siellä tarpeettomaksi ja yksinäiseksi. Monet asuvatkin mieluummin omassa kodissaan, missä heidän selviytymistään autetaan.

## **Aikuiset työssä, lapset päivähoitossa**

Suomessa naiset käyvät työssä kodin ulkopuolella lähes yhtä paljon kuin miehet. Siksi synnyttäminen ja lastenhoito vaatii erityisjärjestelyjä. Äidillä on lakisääteinen oikeus jäädä pois työstä äitiyslomalle hoitamaan vastasyntyntä lasta. Myös työssä käyvä isä voi hakea isyyslomaa lapsen hoitamista varten. Lapsen hoitamista kotona voidaan tukea taloudellisesti siihen asti, kun lapsi täyttää kolme vuotta.

Monet vanhemmat kuitenkin palaavat pian takaisin työelämään. Tämä on mahdollista, koska Suomessa on hyvä päivähoitojärjestelmä. Lapset ovat tavallisesti joko kunnan järjestämässä päivähoitossa, perhepäivähoitossa tai yksityisellä hoitajalla. Joskus myös sukulaiset hoitavat lapsia.

Tavallinen työpäivä on kahdeksan tunnin mittainen. Usein työ alkaa kahdeksalta tai yhdeksältä aamulla ja päättyy neljältä tai viideltä illalla. Keskipäivällä on noin tunnin mittainen ruokatunti. Kaikki eivät kuitenkaan tee kokopäiväistä tai päivätyötä. Työntekijät saavat lomaa sen mukaan, montako kuukautta he ovat olleet töissä. Tavallisesti suomalaiset pitävät suurimman osan lomastaan kesällä.

## **Suomessa on valtion kirkko**

Suomessa on uskonnonvapaus eli kaikilla on oikeus harjoittaa omaa uskontoaan tai olla kuulumatta mihinkään uskontokuntaan. Lähes kaikki suomalaiset ovat kristittyjä: 90% kuuluu evankelisuterilaiseen tai ortodoksiseen kirkkoon. Molemmat niistä ovat valtion kirkkoja.

Vaikka lähes kaikki suomalaiset kuuluvat kirkkoon, he eivät välttämättä ole hartaan uskonnollisia. Suuri osa suomalaisista on niin kutsuttuja tapakristittyjä. He menevät perinteen mukaisesti joulukirkkoon, antavat kastaa lapsensa ja useimmat vihitään avioliittoonkin kristillisin menoin, mutta muuten he eivät harjoita uskontoa aktiivisesti.

## **Rehelliisyys maan perii**

Suomessa on voimassa Suomen laki. Siinä mainitut oikeudet ja velvollisuudet koskevat samalla tavoin miehiä kuin naisia, Suomen kansalaisia kuin maahanmuuttajia. Lakia rikkonut kärsii rikoksesta rangaistuksen. Suomeen muuttajan on syytä tutustua Suomen lakiin, sillä tietämättömyys ei vapauta rangaistuksesta.

*Koska suomalaistissa perheissä on vähän lapsia, suvutkin ovat melko pieniä. Usein sukulaiset tapaavat toisiaan harvoin, ehkä vain perhejuhlissa kuten häissä, ristiäisissä ja hautajaisissa.*

Tavallisimpia rangaistuksia ovat sakot ja vankilarangaistus. Äärimmäisen vakavissa kasvatusta koskevista rikkomuksista voidaan soveltaa jopa lasten huostaanottoa, jolloin lapsi otetaan pois perheestä muualla kasvatettavaksi. Tämä on hyvin harvinaista.

Suomalaiset luottavat oikeusjärjestelmäänsä. Esimerkiksi varallisuus tai yhteiskunnallinen asema eivät vaikuta tuomarin päätökseen. Jos Suomessa joutuu rikoksen kohteeksi, kannattaa aina ottaa yhteyttä poliisiin. Suomalainen poliisi toimii rehellisesti ja oikeudenmukaisesti.

Vaikka monet asiat ovat Suomessa sallittuja, niitä voidaan kontrolloida tarkoin säännöin. Esimerkiksi asetta voivat kantaa vain aseenkantoluvan omistajat ja mielenosoituksen järjestämiseen tarvitaan lupa. Epäselvissä tilanteissa voi poliisilta kysyä neuvoa.

## Esimerkkejä Suomen laissa kielletyistä ja sallituista asioista

### KIELLETTY

- lasten ruumiillinen kurittaminen
- huumeiden käyttö ja hallussapito
- ajoneuvon kuljettaminen humalassa
- syrjintä rodun, uskonnon tai sukupuolen perusteella
- sukupuolinen kanssakäyminen alle 16-vuotiaan kanssa

### SALLITTU

- kokoontuminen ja järjestäytyminen esimerkiksi järjestöihin
- erilaisten mielipiteiden ilmaisu julkisesti
- painotuotteiden julkaiseminen

## Paljastava pukeutuminen ja muita kulttuuripiirteitä

Verrattuna monien muiden maiden naisein suomalaiset naiset ovat käytökseltään varsin vapaita. He voivat hymyillä lämpimästi, katsoa silmiin ja pukeutua paljastavasti. Tämä ei kuitenkaan yleensä merkitse sitä, että he olisivat kevytmielisiä tai erityisen halukkaita sukupuoliseen kanssakäymiseen. Miesten tapaan myös naiset voivat käydä keskenään juhlimassa, tupakoida ja juoda alkoholia.

Yksi suomalaisille tyypillinen piirre on täsmällisyys. Jos esimerkiksi junan on ilmoitettu lähtevän kello 9.21, se lähtee tasan kello 9.21. Monet pitävät myöhästymistä huonona käytöksenä. Jos myöhästymisen kuitenkin näyttää väistämättömältä, he ilmoittavat siitä puhelimitse, että toisen henkilön ei tarvitse odottaa turhaan.

Suomalaisia kuvataan usein hiljaisiksi ja ujoiksi. Erityisen varuillaan he saattavat olla joutuessaan puhumaan vierasta kieltä. Suomalaiset kunnioittavat erityisen paljon toisten yksityisyyttä. On esimerkiksi tavallista, että vierailuista läheistenkin ystävien kotona sovitaan etukäteen.

Suomalaiset arvostavat kovaa työntekoa ja rehellisyyttä. He tahtovat osoittaa itse olevansa sinnikkäitä ja arvostavat samaa piirrettä myös muissa. Usein suomalaiset ilahtuvat, kun maahanmuuttajat osoittavat kiinnostusta opetella suomen kieltä.

## Suomessa on vähän maahanmuuttajia

Muihin Euroopan maihin verrattuna Suomeen on tullut vähän maahanmuuttajia. Sen sijaan monet suomalaisista ovat lähteneet siirtolaisiksi erityisesti Ruotsiin ja Pohjois-Amerikkaan. Noin miljoona suomalaista syntyperää olevaa henkilöä asuu Suomen rajojen ulkopuolella. Toisen maailmansodan jälkeen osa suomalaisista joutui jättämään kotinsa. Kun Karjala siirtyi Neuvostoliitolle, noin 400 000 ihmistä joutui muuttamaan muualle Suomeen.

1990-luvun aikana maahanmuuttajien määrä Suomessa kasvoi nopeasti nelinkertaiseksi. Kun vuosikymmenen alussa maahanmuuttajia Suomessa asui 20 000, vuonna 1999 heitä oli jo 85 000. Tämä on 1,7% koko maan väestöstä. Eniten ihmisiä on muuttanut lähinaapureista Venäjältä, Virosta ja Ruotsista.

Koska Suomessa on ollut niin vähän maahanmuuttajia, suomalaiset ovat vielä melko tottumattomia kohtaamaan toisen näköisiä ihmisiä, joilla on lisäksi erilainen kulttuuri, uskonto tai kieli. Siksi he voivat olla joskus hieman epäluuloisia maahanmuuttajia kohtaan.

Joidenkin epäluuloisuus johtuu siitä, että he eivät ymmärrä, miksi ihmiset muuttavat ulkomailta heidän naapuriinsa. He voivat lisäksi ajatella, että maahanmuuttajat vievät esimerkiksi heidän työpaikkansa. Kaikki pidättyväisyys tai hiljaisuus ei kuitenkaan johdu epäluuloisuudesta, sillä suomalaiset eivät aina puhu paljon toisilleenkaan.

*Useimmat kaupunkilaiset asuvat kerrostaloissa. Koska kerrostaloissa naapurit asuvat aivan vieressä, on tärkeää elää rauhallisesti, että muut eivät häiriinny.*

## Pakolaisten vastaanotto

### Suomen suurimmat pakolaisryhmät

<b>Edellinen kotimaa</b>	<b>Lukumäärä</b>
Somalia	4 900
Irak	2 800
Entinen Jugoslavia	2 600
Vietnam	1 900
Iran	1 800

Pakolaisia asuu ympäri Suomea yhteensä 16 000. Jokainen heistä on jonkin kunnan asukas. Kun kunta ottaa vastaan pakolaisia, se tekee vastaanotosta sopimuksen valtion kanssa. Sopimusten mukaan kunta pitää huolta esimerkiksi asumisesta, terveydenhoidosta ja koulutuksesta. Heti ensimmäiseksi kunnan viranomaiset järjestävät pakolaisille asunnon, joka on tavallisesti kunnan vuokra-asunnossa.

Uusille tulokkaille tehdään pian saapumisen jälkeen terveystarkastus ja maahantulohaastattelu, ja heidät perehdytetään kunnan tarjoamiin palveluihin ja lähiympäristöön. Tässä vaiheessa myös Suomen Punaisen Ristin henkilökuntaa on usein mukana.

Pakolaisten on mahdollista haakea perheenyhdistämistä, jos osa perheestä on jäänyt kotimaahan tai johonkin kolmanneen maahan. Suomi noudattaa perheenyhdistämisessä UNHCR:n suositusta eli pakolainen voi saada maahan aviopuolionsa ja alaikäiset lapsensa. Mikäli vastaanotettu pakolainen on alaikäinen, hän voi perheenyhdistämisen kautta saada maahan vanhempansa ja alaikäiset sisaruksensa.

Koska suomalaiset eivät yleensä osaa pakolaisten puhumia kieliä, on tulkkipalvelut pyritty järjestämään ensimmäisen vuoden ajaksi kuhunkin kuntaan ope- tusta ja viranomaisten kanssa asioimista varten.

Viranomaisten kanssa asioitaessa on hyvä tietää, että Suomessa heidän toimintansa perustuu lakiin ja sääntöihin. Siksi esimerkiksi ystävyyss tai uhkailu eivät vaikuta viranomaisten päätöksiin.

Jos sama kunta on vastaanottanut samanaikaisesti paljon pakolaisia, voi alkujärjestelyjen hoitumista joutua odotamaan jonkin aikaa. Vastaanoton järjestelyt saattavat myös vaihdella vuodesta ja paikasta toiseen.

## Henkilökohtaiset kotoutumissuunnitelmat

Maahanmuuttajan kotoutumisen ponnisteluja tuetaan Suomessa. Maahanmuuttajat tekevät yhdessä kunnan ja työvoimatoimiston viranomaisten kanssa kotoutumissuunnitelman. Se tehdään 17-64 -vuotiaille, Suomessa pysyvästi asuville työttömille tai toimeentulotukea saaville

maahanmuuttajille. Suunnitelma kannustaa tutustumaan Suomeen ja etsimään aktiivisesti työtä. Maahanmuuttajat voivat osallistua esimerkiksi kielikursseille, lisäkoulutukseen, työharjoitteluun, vapaaehtoistyöhön tai kuntoutukseen.

Kotoutumissuunnitelma tehdään yhdessä työvoimaviranomaisen ja kunnan työntekijän kanssa. Se voidaan tehdä enintään kolmeksi vuodeksi. Kun maahanmuuttaja toteuttaa kotoutumissuunnitelmaansa, hänelle maksetaan kotoutumistukea. Rahasumma on mitoitettu niin, että se riittää välttämättömiin perustarpeisiin kuten ruokaan, puhtauteen ja vaatteisiin.

## Opiskelua työllistymistä varten

Työn löytäminen Suomessa ei ole aina helppoa. Työpaikan löytämiseksi kannattaa kuitenkin toimia aktiivisesti. Juuri hyvä kielitaito, Suomessa hankittu koulutus, kontaktit ja kulttuurin tuntemus edistävät parhaiten työllistymistä.

Kaikkeä maahanmuuttajien kotimaassaan hankkimaa koulutusta ja työkokemusta ei voi suoraan hyödyntää suomalaisessa työelämässä. Siksi monet joutuvat hankkimaan lisäkoulutusta. Joidenkin täytyy opiskella uusi ammatti, toiset voivat täydentää ammattitaitoaan. Usein koulutukseen liittyy työharjoittelua, jonka aikana tutustutaan johonkin työpaikkaan tekemällä siellä työtä lyhyen aikaa. Työharjoittelupaikkojen kautta voi löytyä vakituisenkin työpaikka.

## Lapset menevät kouluun

Kouluikäisille eli 7-16 -vuotiaille lapsille järjestetään alussa valmentavaa opetusta omassa ryhmässään. Tarkoituksena on, että lapset opettelevat ensin kieltä ja suomalaisen järjestelmän mukaista koulunkäyntiä ja siirtyvät vasta sitten suomalaisille tasoaan vastaaville luokille. Joitakin aineita kuten musiikkia, kuvaamataittoa sekä liikuntaa voidaan opiskella koko ajan yhdessä suomalaislasten kanssa.

Muut kulttuurit otetaan kouluissa huomioon esimerkiksi järjestämällä mahdollisuuksien mukaan lapsille heidän uskontonsa opetusta ja varautumalla erilaisiin ruokavalioihin. Oppilailla on myös mahdollisuus saada oman äidinkielen opetusta kaksi tuntia viikossa.

## Uuden elämän aloittaminen Suomessa

Uuteen maahan sopeutuminen vaatii paljon kärsivällisyyttä ja yritteliäisyyttä. Ensimmäisenä monelle iskee vieraassa maassa koti-ikävä. Sitä voi helpottaa ryhtymällä tutustumaan Suomeen ja suomen kieleen aktiivisesti sekä etsimällä uusia ystäviä uudessa kotimaassa. Esimerkiksi Suomen Punaisen Ristin kautta voi saada suomalaisia ystäväperheitä, jotka haluavat tutustua maahanmuuttajiin ja tukea heitä uuden elämän aloittamisessa. Myös järjestötoiminta samasta maasta tulleiden kanssa on ollut monelle tärkeää alkuvaiheessa.

Suomessa asuminen tuo eteen aivan uudenlaisia tilanteita. Monelle perheenisälle työttömyys on ollut erityisen vaikeaa, kun he ovat tottuneet aina ennen elättämään perheensä omalla työnteollaan. He ovat voineet selvitä tilanteesta esimerkiksi opiskelemalla aktiivisesti tai osallistumalla mielenkiintoiseen vapaaehtoistyöhön.

Myös lasten tilanne voi olla risiiritäinen: toisaalta he voivat haluta käyttäytyä synnyinmaansa ja vanhempiensa opettaman kulttuurin mukaisesti, mutta toisaalta kuten suomalaiset ikätoverinsa. Jos tästä seuraa ongelmia, on tärkeää pitää aktiivisesti yhteyttä kouluun. Opettajien ja koulun muun henkilökunnan kanssa voidaan yhdessä miettiä, miten ongelmat ratkaistaan parhaiten.

Suomen kansalaisuutta voi hakea, kun pysyvän oleskeluluvan saamisesta on kulunut viisi vuotta. Kansalaisuuden saamisen jälkeen maahanmuuttajaa koskevat kaikki samat velvollisuudet ja oikeudet kuin muita suomalaisia. Hän pystyy esimerkiksi äänestämään ja asettautumaan ehdolle vaaleissa. Lisäksi nuorten miesten tulee palvella Suomen armeijassa.

Suomen valtio tukee pakolaisten vapaaehtoista paluumuuttoa kotimaahansa, jos olot siellä ovat rauhoittuneet. Viranomaisilta saa lisätietoja paluumuuton mahdollisuuksista, oleskelulupaan liittyvistä kysymyksistä ja taloudellisesta tuesta.



# Tervetuloa Suomeen

- Perustietoa Suomesta
- Aikuiset työssä, lapset päivähoidossa
- Talvi on pisin vuodenaika
- Hyvinvointia ylläpidetään verovarolla
- Pakolaisten vastaanotto
- Uuden elämän aloittaminen Suomessa

